

Posudek vedoucího práce

Jméno diplomantky	Kristýna Urbanová
Téma práce:	Správa společného jmění manželů v zákonném režimu
Rozsah práce:	132.495 znaků
Datum odevzdání práce:	11. 06. 2024 (datum odevzdání elektronické podoby)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma správy společného jmění manželů v zákonném režimu je stále velmi aktuální a významné. Problematika manželského majetkového práva se týká značné části obyvatelstva, přičemž dle údajů ze sčítání lidu v roce 2021 bylo více než 45 % obyvatel starších 15 let v manželském svazku. Správa společného jmění manželů je jedním z klíčových aspektů rodinného práva, které prošlo zásadními změnami zejména po rekodifikaci občanského zákoníku v roce 2014. Nová právní úprava vnesla do oblasti majetkových vztahů mezi manželi řadu nových výzev, což zvyšuje důležitost teoretických i praktických analýz této oblasti.

Diplomová práce se zaměřuje na otázky správy majetku mezi manželi v rámci jejich společného jmění. Téma správy společného jmění v zákonném režimu je vysoce relevantní pro právní praxi i akademickou sféru. V oblasti rodinného práva se problematika společného jmění objevuje v mnoha soudních sporech, a to jak v rámci běžné správy majetku, tak při řešení konfliktů mezi manželi a třetími osobami. Tento typ právních otázek je tedy nejen teoreticky zajímavý, ale především prakticky důležitý.

Autorka správně identifikovala praktické problémy, které se objevují při správě společného jmění manželů, jako například otázky podnikání jednoho z manželů nebo situace, kdy jeden z manželů jedná bez souhlasu druhého. Tyto problémy mají významné dopady nejen na manžele, ale také na jejich právní okolí, například na věřitele či obchodní partnery, což zvyšuje důležitost tohoto tématu.

Téma lze s ohledem na tyto okolnosti hodnotit jako aktuální.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma diplomové práce vyžaduje hluboké teoretické znalosti z oblasti občanského a rodinného práva. Správa společného jmění manželů je specifická a složitá oblast, která zahrnuje jak právní vztahy mezi manželi, tak i jejich vztahy k třetím osobám. Právní úprava tohoto institutu je komplikovaná a vyžaduje podrobné pochopení řady právních předpisů, zejména občanského zákoníku, ale také judikatury a odborné literatury.

Autorka se v rámci své práce zaměřila na analýzu právních předpisů, což je u tohoto typu práce očekávaný a vhodný přístup. Diplomantka podrobně analyzuje jednotlivé aspekty správy společného jmění, jako jsou běžná a neběžná správa, ochrana práv manžela, který nebyl o určitém jednání informován, či otázky podnikání jednoho

z manželů. Práce s těmito koncepty vyžaduje důkladné pochopení teoretických principů občanského práva, zejména pokud jde o instituty spoluvlastnictví a správu majetku, a schopnost aplikovat tyto principy na praktické příklady.

Autorka využila především analytickou metodu, kdy se zaměřila na rozbor jednotlivých právních institutů, a to jak z hlediska platné právní úpravy, tak i z hlediska judikatury a odborné literatury. Kromě toho se práce věnuje historickému vývoji právní úpravy společného jmění, což vyžaduje znalosti z oblasti právní historie. Historické přehledy přináší kontext pro současnou právní úpravu a vysvětlují, jakým způsobem se majetkové vztahy mezi manželi vyvíjely v průběhu let. Tato část práce je důležitá, neboť umožňuje lépe pochopit současnou právní úpravu v širších souvislostech.

Z metodologického hlediska je práce zpracována přehledně a logicky, přičemž využívá relevantní právní zdroje.

3. Formální a systematické členění práce

Autorka rozdělila práci do sedmi základních kapitol, které na sebe logicky navazují a pokrývají všechny důležité aspekty zvolené problematiky.

První kapitola „Historický přehled právní úpravy společného jmění“ přináší ucelený pohled na vývoj právní úpravy společného jmění manželů od první republiky až po současnost. Tato kapitola poskytuje čtenáři potřebný historický kontext pro pochopení současné právní úpravy.

Druhá kapitola „Společné jmění manželů“ se zabývá definicí a podstatou společného jmění manželů. Autorka zde detailně rozebírá, co všechno spadá do společného jmění, jak vzniká a zaniká. Kapitola se rovněž věnuje rozdělení společného jmění na aktiva a pasiva, což je klíčové pro pochopení právní povahy tohoto institutu.

Třetí kapitola „Instituty úzce související se společným jměním“ analyzuje další pojmy, které úzce souvisejí se správou společného jmění, jako je rodinná domácnost nebo obvyklé vybavení rodinné domácnosti. Autorka zde správně poukazuje na důležitost těchto institutů v kontextu správy majetku manželů.

Čtvrtá kapitola „Správa společného jmění v zákonném režimu“ představuje jádro celé práce. Autorka se zde zaměřuje na podrobnou analýzu právní úpravy správy společného jmění manželů, přičemž věnuje zvláštní pozornost rozdělení správy na běžnou a neběžnou. Kapitola zahrnuje rovněž analýzu principu manželské solidarity, který je klíčový pro správu společného majetku.

Pátá kapitola „Běžná správa společného jmění manželů“ rozebírá otázky každodenní správy majetku mezi manželi, což je důležité zejména z hlediska praktické aplikace právní úpravy.

Šestá kapitola „Ostatní správa společného jmění manželů“ se věnuje specifickým situacím, kdy jeden z manželů jedná bez souhlasu druhého. Autorka zde podrobně analyzuje důsledky takového jednání, zejména pokud jde o ochranu práv manžela, který nebyl o daném jednání informován.

Sedmá kapitola „Podnikání a správa společného jmění manželů“ je zaměřena na problematiku podnikání jednoho z manželů a jeho vliv na společné jmění. Autorka zde správně identifikuje klíčové problémy spojené s touto otázkou a navrhuje možná řešení de lege ferenda.

Práce je formálně velmi dobře strukturovaná a jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují. Přehlednost a systematičnost práce zajišťují, že čtenář snadno porozumí jednotlivým částem a souvislostem mezi nimi.

4. Vyjádření k práci

Kvalita práce je na vysoké úrovni, přičemž autorka prokázala dobrou schopnost práce s právními prameny, včetně judikatury a odborné literatury. V práci se objevuje bohatá judikatura, která je správně citována a analyzována. Autorka pracuje s rozsudky českých soudů, přičemž se zaměřuje na klíčové otázky týkající se správy společného jmění, jako je ochrana opomenutého manžela či konflikt mezi právy manželů a třetích osob. V tomto směru je práce velmi kvalitní a prokazuje hluboké pochopení právních problémů spojených se správou majetku mezi manželi.

Analytická část práce je dostatečně podrobná a přináší řadu relevantních poznatků pro právní praxi. Autorka věnuje velkou pozornost praktickým problémům, které se objevují při správě společného jmění, a přináší návrhy na jejich řešení. Například otázky spojené s podnikáním jednoho z manželů a jeho vlivem na společné jmění jsou zpracovány velmi pečlivě a přinášejí nové pohledy na danou problematiku.

Ačkoli je práce místy poměrně popisná, autorka často přechází od popisu k analýze, což zajišťuje, že práce neztrácí svou přidanou hodnotu. Například v kapitole věnované historickému vývoji právní úpravy by bylo možné některé popisné pasáže zkrátit ve prospěch podrobnější analýzy současné právní úpravy. Nicméně i tyto popisné části jsou důležité pro pochopení celkového vývoje právní úpravy a poskytují cenný kontext pro další kapitoly.

V práci chybí srovnání se zahraničními právními řády, což by mohlo přinést další zajímavé pohledy na zkoumanou problematiku. Komparace s právními řády Německa, Francie nebo jiných evropských zemí by mohla přinést nové poznatky a obohatit závěry práce. Autorka se sice soustředí na českou právní úpravu, což je vzhledem k zaměření práce pochopitelné, avšak širší mezinárodní kontext by přispěl k hlubšímu pochopení daného tématu.

Autorka splnila cíle práce, které si stanovila, a její závěry jsou logicky podložené a dobře argumentované. Závěry práce jsou přehledně shrnuté a navrhovaná de lege ferenda opatření jsou podložena nejen právní teorií, ale také praktickými problémy, které autorka v práci identifikovala.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Mám za to, že autorka vytčený cíl práce splnila. Poukázala na sporné otázky (právně i filozoficky), vyjádřila vlastní názory a provedla analýzu sporných otázek.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autorka pracovala samostatně. Nemám pochyb o tom, že práce je samostatným autorčiným dílem.
Logická stavba práce	Práce je logicky vystavěna od obecné části ke zvláštní.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka v dostatečné míře pracuje s českými zdroji. Práce se zahraničními prameny fakticky absentuje.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýza je provedena dostatečně, když autorka poukázala na relevantní právní úpravu a i judikaturu.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Velikost textu i grafická úprava je obvyklá.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je z hlediska jazykové a stylistické na dobré úrovni. V práci se až na výjimky nevyskytují pravopisné chyby či překlepy.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Připomínky:

Přes daná pozitiva mám k práci několik připomínek:

- Autorka mohla zohlednit 31 Cdo 2008/2020 ve vztahu k otázce štěpení aktiv a pasiv nabývaných do SJM na základě plnění ze závazku (závazkového právního vztahu), jehož rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů a který převzal jeden manžel bez souhlasu druhého.
- Autorka rovněž mohla zohlednit a analyzovat NS 33 Cdo 494/2022 či NS 23 Cdo 5761/2015, kde NS uvádí, že závěry z Rc 24/2008 lze vztáhnout i na právní poměry vzniklé dle stávající právní úpravy.
- Mám za to, že označovat území bývalého „Předlitavska“ (Království a země na Říšské radě zastoupené) za „dřívější rakouské území“ (str. 4) není zcela přesné, když území dnešní České republiky se obvykle neoznačuje jako „dřívější rakouské území“.

- Autorka odkazuje na Rc 21/1972 ohledně běžnosti či neběžnosti převodu nemovitých věcí. Mám za to, že zde autorka mohla více pojednat o tom, zda skutečně dané rozhodnutí vzniklé v době hluboké nesvobody a vlády totálního režimu v Československu je stále beze zbytku aplikovatelné. Autorka tak mohla analyzovat, zda skutečně i u rodin s velkým a hodnotným majetkem může být např. prodej malého pozemku či drobné polnosti „běžnou záležitostí“.

Otázky k obhajobě:

- Pokud manžel uzavře bez souhlasu druhého manžela kupní smlouvu na novou ledničku, pračku a myčku do jejich společného domu (dům je v SJM) do jejich rodinné domácnosti za kupní cenu 180.000 Kč (dle kupní smlouvy bude zaplacená ve splátkách) bez souhlasu manželky s tím, že jde o průměrnou rodinu s průměrnými příjmy a majetkem, může se prodávající domoci zaplacení kupní ceny vůči manželce a z jejího výlučného majetku?
- Je možné ochranu rodinné domácnosti dle § 747 odst. 1 o. z. vztáhnout analogicky i na nesezdaná soužití, a to i se zohledněním toho, že 55 % sečtených lidí nad 15 let v roce 2021 v manželském svazku nežije (viz údaje na str. 1)

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji práci k obhajobě
Navržený klasifikační stupeň	1-2

V Praze dne 15. 09. 2024

JUDr. Michael Zvára, Ph.D., LL.M.
vedoucí práce